

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหินตั้งอย่างยั่งยืน
ตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
THE PARTICIPATION DEVELOPMENT OF SUSTAINABLE THE SAVING GROUP
FOR PRODUCTION OF BANHINTUNG, TUMBOL CHAIKASEM, AMPHOE BANG
SAPHAN, PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

จำรัส อึงศรีวงศ์

Received : November 1, 2018

Jamrat Ungsriwong

Revised : November 28, 2018

ณัชชานุช พิชิตธนารัตน์

Accepted : December 30, 2018

Natchanuch Pichitthanarat

สาวลักษณ์ วิบูลย์กาล

Saowalak Wiboonkarn

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหินตั้ง ตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ วัดถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหินตั้ง (2) พัฒนาระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหินตั้ง (3) การได้มาซึ่งนโยบายการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหินตั้ง ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methodology) โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิจัยเอกสาร สัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการ รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 75 คน ร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยทดลองแบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 120 ชุด (ครัวเรือน) คิดเป็นร้อยละ 96

พบว่า (1) ระดับการพัฒนาการมีส่วนร่วมกลุ่มออมทรัพย์ในภาพรวม มีค่าระดับคะแนน “มากที่สุด” คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล นอกจากนั้นมีค่าคะแนนอยู่ที่ระดับ “มาก” ในทุกด้านคือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานโครงการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ ตามลำดับ (2-3) การพัฒนาการมีส่วนร่วมของกลุ่มออมทรัพย์ พบว่า 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ มีเงื่อนไขที่อายุสมาชิกเป็นอุปสรรคที่จะสมควรเป็นสมาชิกของทุนสวัสดิการ ภาระความเสี่ยงการเป็นผู้ค้ำประกัน ได้นโยบายแนวทางลดความเสี่ยงด้วยการประกันชีวิตหมู่ และการเปิดกว้างแก่สมาชิกที่อายุเกินให้สามารถสมัครของทุนสวัสดิการ 2) การมีส่วนร่วมปฏิบัติโครงการต้องการให้จัดสรรของทุนเพื่อสร้างอาชีพ การใช้วัตถุดิบในพื้นที่ร่วมภูมิปัญญาชุมชน การจัดทำบัญชีครัวเรือน ได้นโยบายแนวปฏิบัติจัดทำรายงานผลทุก 3 เดือนติดไว้ที่บอร์ดของที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์ และการอบรมบัญชีครัวเรือนจากผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานพัฒนาอำเภอ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การเข้าถึงสิทธิในกองทุนค่ารักษาพยาบาล การเพิ่มความหลากหลายทางพืชพันธุ์และสัตว์เลี้ยง ได้นโยบายแนวทางจัดทำคูมือสวัสดิการเพื่อการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ และการจัดสรรของทุน อุดหนุนกลุ่มอาชีพ เช่น การทำปุ๋ย 4) การมีส่วนร่วมประเมินผล มีความต้องการรู้ผลการดำเนินงาน การจัดสรรผลกำไร

ເພື່ອກາຮອນຮັກໜ້າຮັມໜາຕີແລະສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ນໂຍບາຍແນວທາງການສ້າງກາຄືເຄືອຂ່າຍເພື່ອແລກປ່ລິ່ຍນ
ຄວາມຮູ້ ແລະແນວປົງປົງທີຣອງຮັກໜ້າສພາພແວດລ້ອມປັບປຸງກຸມທັນໃນວັນສໍາຄັນທັກເຊັ່ນ ວັນພ່ອ

ຄໍາສຳຄັນ ກລຸ່ມອມທັກຍົງເພື່ອກາຮັມ, ການພັດທະນາການມີສ່ວນຮ່ວມ, ກອງທຸນສັຈະ, ບ້ານທິນຕັ້ງ

Abstract

The objectives of this study were (1) to learn the level of participation development of the savings group for the production of Ban-hintung (2) to further develop the system of participation in the savings group for the production of Ban-hintung (3) to obtain a policy for the participation development of the savings group's administration for the production of Ban-hintung. To obtain policies for the participation development from the administration of the savings group for the production of Ban-hintung, mixed methodology was used. A part of this qualitative method is utilized documentation and interviews from professionals, local leaders, administrators, totaling 75 participants. This quantitative method used 120 sample questionnaires of the members of savings group, 96% of the entire population.

It was found that (1) the level of participation development of the savings group overall was "at its highest," which pertained to participation in evaluation. At the level of "high" was the participation in the project, participation in the decision-making process, and benefits received in accordance with (2-3) respectively. In the improvement of participation development in the savings group, it was found that 1) participation in the decision-making process was dependent on age, which limited and prevented membership in the savings group's benefits, due to risk factors in insurance. A policy to lower the risk with group insurance and increase the age limit of applicants to the savings group's benefits was obtained. (2) In participation in work on the project, there was a need to set up funds to build jobs, use local resources and workers, and set up an accounting unit. This was addressed through a policy to conduct evaluations every 3 months to be posted on the savings group's board and training of accounting from the province's development professionals. (3) For participation of receiving benefits, like hospital care and increasing to access agricultural products, a policy to create a handbook to accessing and receiving benefits, managing funds, and supporting local resources usage by making fertilizer was created. (4) In participation in evaluations, there was a need for knowledge in working processes and managing profits to conserve nature and the environment. This was addressed by a policy to create the network of exchange information and will be a guideline to conserve the environment and maintain the landscape for important occasions, such as the Father's Day.

Keywords: The Savings Group for Production, Participation Development, Active Savings Group, Ban-hintung

1. บทนำ

รัฐบาลส่งเสริมและประสบความสำเร็จในการเสริมสร้างองค์การที่มีส่วนร่วมของคนเป็นศูนย์กลาง คือ “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” ซึ่งสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมอย่างเป็นรูปธรรมจากการนำแนวคิดของสหกรณ์การเกษตรเครือด้วยเนียน และสินเชื่อเพื่อการเกษตร บนฐานของแนวความคิด 4 ด้าน คือ 1) การรวมคนที่มีฐานะแตกต่างกันในหมู่บ้านให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อยกระดับความยากจนบนความเชื่อที่ว่า “จนเงินแต่ไม่จนน้ำใจ” 2) การรวมกลุ่มออมเงินแก่ไขปัญหาในการขาดแคลนเงินทุนในการกู้ยืมแก่สมาชิกเพื่อนำไปประกอบอาชีพ 3) การนำเงินทุนไปดำเนินการเพื่อสร้างรายได้กับสมาชิกโดยมีกำไรเป็นส่วนเสริมคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และ 4) การลดภาระต้นทุนในการครองชีพ (ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, 2559) โดยให้สมาชิกมีการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาดเป็นการรวมตัวซื้อขายเพื่อช่วยลดต้นทุนในการซื้อสิ่งจำเป็นในกรุงเทพมหานครและปัจจัยการผลิต โดยมีหลักการ 4 ประการ คือ การสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของ การพึงตนเอง หลักคุณธรรม และการควบคุมกันเอง (สำนักงานพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน, 2552: 4) จากแนวโน้มที่ดีสามารถส่งผลดีต่อการดำเนินชีวิตของชาวบ้านได้ จึงเริ่มขยายความคิดสู่พื้นที่อื่น ๆ ของประเทศไทย ทำให้ชุมชนเริ่มหันมาพึงตนเองด้วยการจัดตั้งองค์กรการเงินระดับฐานรากเพื่อเพิ่มบทบาท ทำหน้าที่เป็นสถาบันในการให้บริการทางการเงินและจัดสรรสิทธิการสังคมให้กับผู้มีฐานะยากจน เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในชุมชนตั้งแต่หนี้สิน การประกอบอาชีพ โอกาสการศึกษา สุขภาพอนามัย และสิ่งแวดล้อม และยังเป็นระบบใช้พัฒนาศักยภาพทางด้านการปลูกฝังคุณธรรมด้านการมีสัจจะที่ให้ไว้ต่อกัน “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหินตั้ง” ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตระดับ “ดี” ของอำเภอทางตอน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (สำนักงานพัฒนาชุมชน, 2558) ให้เป็นต้นแบบการกระตุ้นจิตสำนึกเกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแก่กลุ่มเงินออมของทุกหมู่บ้านในตำบลชัยเกษม หรือกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอื่น ๆ ที่ต้องการศึกษาเรียนรู้จากความสำเร็จจากการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหินตั้งไปดำเนินการหรือปฏิบัติการตาม หรือจะเป็นการต่อยอดให้เกิดเป็นระดับภาคีเครือข่ายความร่วมมือขยายเป็นวงกว้างในช่วยเหลือแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาองค์การให้เกิดความเข้มแข็งไปในทิศทางเดียวกับหน่วยงานราชการ เป็นหลักประกันและความมั่นคงในการมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้นและจัดเหลือมล้ำหรือทำให้เกิดช่องว่างของปัญหาความยากจนน้อยที่สุด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหินตั้งอย่างยั่งยืน ตำบลชัยเกษม อำเภอทางตอน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- เพื่อพัฒนาระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหินตั้งอย่างยั่งยืน ตำบลชัยเกษม อำเภอทางตอน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- เพื่อได้มาซึ่งนโยบายการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการผู้บริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหินตั้ง ตำบลชัยเกษม อำเภอทางตอน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ข้อมูลประชากร เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกของกองทุนกลุ่มออมทรัพย์ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก อาชีพเสริม เงินกู้ยืมที่ได้นำไปใช้ ดอกเบี้ยที่ต่า� กู้ยืม ปัญหาในการกู้ยืม เงินปันผลที่ได้รับ เงินสวัสดิการของกลุ่มออมทรัพย์ที่ช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกหรือชุมชน การมีการออมเงินกับกลุ่มออมทรัพย์อื่นในตำบลชัยเกษมหรือกลุ่มออมทรัพย์รอบข้าง

1.2 การพัฒนาการมีส่วนร่วมกลุ่มออมทรัพย์อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม) 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโครงการ (ด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม) 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (ด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม) และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (ด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม)

1.3 ปัญหา ข้อเสนอแนะ แนวทางข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาการมีส่วนร่วม

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

เขตพื้นที่หมู่บ้านหินตั้ง ตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. ขอบเขตด้านประชากร

3.1 ประชาชนที่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์บ้านหินตั้ง

3.2 ประชาชนผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกบ้านหินตั้ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระหว่างเดือน ตุลาคม 2560 – ตุลาคม 2561

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed methodology) โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลหลัก และใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นข้อมูลเสริมโดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องนำไปสู่ประเด็นสำคัญในการวิจัยการดำเนินงานมีขั้นตอนที่สำคัญคือ ระยะที่ 1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยเก็บข้อมูลทั่วไปด้วยแบบสอบถาม จำนวนผู้เป็นสมาชิกจำนวน 120 คน เรื่องคิดเป็นร้อยละ 96 และนำมามาทำการวิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ระยะที่ 2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล ภัปติ และข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ระยะดังนี้คือ

1. การเก็บข้อมูลทั่วไปของประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยแบบสัมภาษณ์จำนวน 120 ชุด

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก จำนวน 16 คน ผู้เป็นสมาชิกแต่ไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ จำนวน 15 คน ผู้เชี่ยวชาญ คณะกรรมการ ผู้นำชุมชน จำนวน 14 คน จำนวนรวม 45 คน การสนทนากลุ่ม จำนวน 15 คน และประชุมเชิงนโยบายเพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาการมีส่วนร่วมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหินตั้ง จำนวน 15 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 75 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล/แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญผู้ชำนาญการ ได้แก่ พัฒนาการอำเภอทาง升官 นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ ปลัดองค์กรบริหารส่วนตำบลชัยเกษม รองนายกองค์กรบริหารส่วนตำบลชัยเกษม ผู้ใหญ่บ้านหินตั้ง คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์บ้านหินตั้ง ประชาชนที่เป็นสมาชิก ผู้ที่ยังไม่ได้สมัครเป็นสมาชิก และผู้เป็นสมาชิกที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และประชาชนที่ไม่ได้จากการประชุมหมู่บ้าน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การประชุมหมู่บ้าน และการประชุมใหญ่ประจำปีกลุ่มออมทรัพย์ การสนทนากลุ่ม การประชุมเชิงนโยบาย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยประเมินจากแบบประเมินความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (IOC) และนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ไม่ใช่พื้นที่ทำการวิจัย และนำผลไปคำนวณหาค่า สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการของ Cronbach method ในที่นี่ได้ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.983 ถือว่าใช้ได้

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการพรรณนาวิเคราะห์

5. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยโดยสรุปที่สอดคล้องกับตัวตุประสงค์ นำเสนอได้เป็น 2 ส่วนคือ

1. ผลจากการสำรวจเชิงปริมาณ ปรากฏดังนี้คือ

ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมระดับการพัฒนาการมีส่วนร่วม

องค์ประกอบของการพัฒนาการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
- การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.45	0.490	ระดับมาก
- การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานโครงการ	4.48	0.610	ระดับมาก
- การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์	4.45	0.419	ระดับมาก
- การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.53	0.463	ระดับมากที่สุด

จากการที่ 1 พบว่า การพัฒนาการมีส่วนร่วมในภาพรวม ที่มีค่าระดับคะแนน “มากที่สุด” คือ ด้าน 1) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.53 นอกจากนี้ มีค่าคะแนนอยู่ที่ระดับ “มาก” หมวดทุกด้าน ได้แก่ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานโครงการ ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.48 3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ค่าคะแนนอยู่ที่ระดับ ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.45 และ 4) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.45 ตามลำดับ

2. การพัฒนาการมีส่วนร่วมกลุ่มออมทรัพย์บ้านหินตั้ง ตำบลซัยเกชม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีการพัฒนาจากการนำผลที่ได้จากการประมวลผลจากแบบสอบถาม สัมภาษณ์คู่บ้านกับกลุ่มผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มที่ไม่ได้เป็นสมาชิก และกลุ่มที่เป็นสมาชิกแต่ไม่ได้ ตั้งบ้านเรือนอยู่ในพื้นที่บ้านหินตั้ง โดยการวิจัยครั้งนี้ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จากการศึกษาค้นคว้าแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น โดยมีการสังเกตการเสนอแนะในการประชุมหมู่บ้าน การประชุมใหญ่ประจำปีกลุ่มออมทรัพย์บ้านหินตั้ง การสนทนากลุ่ม เพื่อค้นหาสาเหตุและวิธีการแก้ไขปัญหาในการจัดสวัสดิการเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกที่เปิดกว้างมากขึ้น การสนับสนุนการใช้ผลผลิตและทรัพยากรในชุมชนเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้คนในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พัชรินทร์ แท่นแก้ว, 2554) ในเรื่อง การพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านจีกเดก ตำบลจีกเดก อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ที่เน้นกิจกรรมด้านการส่งเสริมการประกอบอาชีพหรือเพื่อพัฒนาธุรกิจของชุมชน และการแสดงความคิดเห็นต่อการใช้สารเคมีในการทำเกษตรกรรมของชุมชน โดยได้ข้อสรุปเป็นนโยบาย แนวทางในการประกันชีวิตรหมู่ แนวทางการเปิดกว้างแก่สมาชิกที่อายุเกินสามสิบหกปี แนวทางการ

2.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโครงการ การเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีของกลุ่มออมทรัพย์บ้านหินตั้ง และการสนทนากลุ่ม พบว่า สมาชิกต้องการได้รับรู้ข่าวสารอย่างเป็นทางการโดยการผ่านบอร์ดประชาสัมพันธ์ เช่นเดียวกับกับผลงานวิจัยของ (อามาลา ศักดิ์, 2556) เรื่อง แนวทาง การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่เน้นความโปร่งใสเกี่ยวกับการดำเนินงานที่เป็นผลประโยชน์ต่อสมาชิก ต้องการเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถ มีความคิดเห็นหรือวิสัยทัศน์ที่จะทำให้หน่วยงานเจริญยิ่งขึ้นก็ไม่มีเยาวชนที่สนใจหรือมีจิตอาสาเข้ามาช่วยดำเนินกิจกรรม เพราะคณะกรรมการต้องการมีความคาดหวังว่ากลุ่มเยาวชนเหล่านี้จะมีแรงกำลังความสามารถที่ทำให้กลุ่มออมทรัพย์บ้านหินตั้งเจริญกว่าที่เป็นอยู่มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (นพพร ประสมทอง, 2558) และ (ฉัตรชัย ศรีวิชา, 2560) ที่กล่าวถึงการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการที่ดีของกลุ่มออมทรัพย์ จะต้องมีเยาวชนคนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและต้องการให้มีการอบรมการทำบัญชีครัวเรือน เพื่อรักษาความคุ้มค่าใช้จ่าย โดยได้ข้อสรุปเป็นนโยบาย แนวทางปฏิบัติจัดทำรายงานผลทุก 3 เดือนที่ บอร์ดของกลุ่มออมทรัพย์ และแนวทางปฏิบัติตัวอย่างการอบรมบัญชีครัวเรือนจากผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานพัฒนา อำเภอบางสะพาน

2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ กลุ่มสมาชิกที่ยังเข้าไม่ถึงสิทธิในกองทุนค่ารักษา พยาบาล เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจ การต้องการให้กลุ่มออมทรัพย์เป็นแกนนำในการพัฒนาความหลากหลายของพืชพันธุ์และสัตว์นกจากการขยายปุ่ยให้สมาชิกและชุมชน โดยได้ข้อสรุปเป็นนโยบาย แนวทางจัดทำคู่มือสวัสดิการเพื่อการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ และแนวทางจัดสรรงองทุน อุดหนุน กลุ่มอาชีพในการทำปุ่ย และยากำจัดศัตรูพืช

2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล กลุ่มสมาชิกอย่างให้มีการแสดงผลการดำเนินงาน ของกลุ่มโดยประชาสัมพันธ์ให้รู้อย่างทั่วถึง ให้ความสนใจต่อสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติโดยการทดลองและนำกลับมาใช้หมุนเวียนใหม่ มีส่วนร่วมในการดูแลซ่อมแซมสถานที่เพื่อชุมชน โดยได้ข้อสรุป

เป็นนโยบาย แนวทางการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และแนวปฏิบัติรณรงค์รักษาสภាពแวดล้อมปรับปรุงภูมิทัศน์ ในกิจกรรมวันสำคัญหลักคือ วันพ่อ วันเข้าพรรษา

กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและบทเรียนจากการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การที่ผู้วิจัยและชุมชนได้มีการแลกเปลี่ยนบริการที่ทำให้ทราบถึงความต้องการทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่ได้มีการนำไปพูดอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและลงประชามติในที่ประชุมของหมู่บ้านหินตั้ง ณ ศาลาเอนกประสงค์ของหมู่บ้านหินตั้ง และการกล้านำเสนอความต้องการในการประชุมใหญ่ประจำปีของกลุ่มออมทรัพย์บ้านหินตั้ง ที่พูดถึงการจัดสรรผลประโยชน์ การค้าประกันเงินกู้ ซึ่งทำให้เกิดการมีส่วนร่วมตั้งแต่การสัมภาษณ์ ตลอดจนการวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถาม นำมาซึ่งประเด็นที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนระหว่างคนในชุมชนที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นพร้อมกันกับการวางแผนแนวทางอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการติดตามประเมินผลที่เป็นทิศทางได้มาซึ่งนโยบายในการพัฒนาจากการมีส่วนร่วม

ข้อค้นพบในส่วนของปัจจัยอื่นต่อความสำเร็จที่สำคัญ คือ ความร่วมมือของทุกฝ่าย ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำ คือ ผู้ใหญ่บ้าน และประธานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหินตั้ง ที่มีบทบาทเริ่มต้นแต่การก่อตั้ง เป็นตัวแทนคนในหมู่บ้านที่มีบทบาทหน้าที่องนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชัยเกษม ประธานกลุ่มสตรีอาสาอาภิบาลชุมชน ทำให้เกิดวิสัยทัศน์จากการมีเครือข่ายรอบด้านแล้วนำมาประยุกต์เข้าสู่กลุ่มสมาชิกและหมู่บ้านของตนเอง อีกทั้งความเสียสละของกลุ่มสมาชิกที่ไม่มีการบังคับคนในหมู่บ้านให้ฝากเงินหรือทำกิจกรรมกองทุนหมู่บ้านหินตั้ง แล้วแต่ความสมัครใจ ทุกคนที่เป็นสมาชิกมีความเสียสละด้วยการฝากเงินอย่างเดียว โดยไม่มีการกู้เงินและรับผลประโยชน์จากการจัดสรรกำไรของกองทุนหมู่บ้าน จะนำเงินกองทุนหมู่บ้านนี้อุปมาใช้เฉพาะเมื่อมีความจำเป็นและต้องมีการประชุมและลงมติได้รับความเห็นชอบในการใช้เงินแต่ละครั้งเกี่ยวกับนำมารื้อวัสดุอุปกรณ์ การก่อสร้างซ่อมแซมสิ่งสาธารณูปโภคในหมู่บ้าน เพราะไม่ได้รับงบประมาณจากภาครัฐ ทำให้มองเห็นถึงความร่วมมือที่เป็นพื้นฐานและเป็นทุนทางชุมชนที่ก่อให้เกิดการง่ายต่อการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน

นวัตกรรมองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในการพัฒนาการมีส่วนร่วมกลุ่มออมทรัพย์บ้านหินตั้งของสมาชิกและชุมชน ที่เคยได้รับรางวัลคัดเลือกให้เป็นต้นแบบที่ดีในการลดข้อง่วงของความเหลื่อมล้ำจากความยากจน หรือบรรเทาความเดือดร้อนในการกู้ยืมเงินนอกระบบ ช่วยเหลือด้วยการสร้างโอกาสให้กับทุก ๆ คนในการสร้างรายได้มีอาชีพเสริม และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าถึงกองทุนสวัสดิการกลุ่มออมทรัพย์ ทำให้เห็นแนวทางความยั่งยืนในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียง และร่วมกันพัฒนาแนวคิดนำสู่การกำหนดนโยบายร่วมกันเพื่อประโยชน์โดยรวมของกลุ่มสมาชิกและชุมชน

6. อภิปรายผลการวิจัย

เป็นที่น่าสังเกตจากการวิเคราะห์ที่พบว่า การพัฒนาการมีส่วนร่วมของกลุ่มออมทรัพย์บ้านหินตั้ง ตำบลชัยเกษม อาภิบาลชุมชน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” ถึง ค่าคะแนนเฉลี่ย “มากที่สุด” ในทุกด้าน แต่ค่าคะแนนที่อยู่ในระดับ “มากที่สุด” คือ การมีส่วนร่วมการประเมินผล กลับมีกลุ่มสมาชิกกลุ่มใหญ่ที่ยังเห็นว่าต้องมีการพัฒนาให้ความสำคัญ ต่อการมีส่วนร่วม

ประเมินตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมด้วยการอนุรักษ์ธรรมชาติและนำกลับมาใช้ใหม่ ให้ความสำคัญกับการพื้นฟูชุมชนและสถานที่สาธารณะที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน ซึ่งการได้ค่าคุณภาพนี้ที่อยู่ในระดับ “มาก” ถึง “มากที่สุด” จะเป็นการแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจะประสบความสำเร็จทุกด้านตามค่าคุณภาพที่แสดงผล เพราะในส่วนของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้านการนำสิ่งของหรือทรัพยากรที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ และการปลูกต้นไม้หรือทดสอบทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วให้กลับคืนมา คิดเป็นค่าร้อยละของ ความต้องการให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงถึงร้อยละ 25-26 หรือคน 1 คน ใน 4 คน ที่ยังมองเห็นถึงความสำคัญของการสมดุลเกื้อกูลกันระหว่าง สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ที่ต้องมีการดำเนินหรือเป้าหมายในทางเดียวกันจึงจะเกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียงได้

สรุป

1. ระดับการพัฒนาการมีส่วนร่วมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหินตั้ง ตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากขึ้นไป
2. การพัฒนาการมีส่วนร่วมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหินตั้ง ตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้เกิดแนวคิดจากการพัฒนาการมีส่วนร่วมสูงโดยที่เป็นรูปธรรม ที่จะนำไปใช้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหินตั้ง เนื่องจากการที่กลุ่มสมาชิกและชุมชนมีความเสียสละ ความสัมพันธ์ที่แนบแน่น กล้าแสดงความคิดเห็นและรักษาผลประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีความเชื่ออย่างแน่นอนถูกต้องครอบครัวเดียวกัน โดยเฉพาะความเชื่อถือศรัทธาที่มีต่อภาวะผู้นำที่มีความยุติธรรม ความเสมอภาค ความโปร่งใสตรวจสอบได้ ในทุกขั้นตอนกระบวนการที่มีการประชุมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้เพื่อส่วนรวม

7. ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาแนวทางความเป็นไปได้ของกลุ่มออมทรัพย์การผลิตบ้านหินตั้ง เพื่อให้มีการยกระดับจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหินตั้ง เป็น “สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน” ทั้งนี้เพื่อเป็นต้นแบบในการสร้างความเข้มแข็งด้านวินัยการเงินและการบริหารจัดการเงินทุนชุมชนให้ทั่วทั้งตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามหลักการดำเนินงาน “การบริหารจัดการหนี้ ไปสู่ 1 ครัวเรือน 1 สัญญา

เอกสารอ้างอิง

ฉัตรชัย ศรีวิชา. (2560.) การพัฒนาศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต: กรณีศึกษาตำบลนาบอน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ งานประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารกิจการ สาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0 ณ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัย ขอนแก่น: <https://conference.kku.ac.th/colaimg/files/articles/0e3a7-0-64-.pdf>.

ธนกร สังเขป. (2556). การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

นวพร ประสมทอง. (2558). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการ ชุมชนเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลท่าโพ จังหวัดอุทัยธานี. วิทยาลัย พานิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์ : ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2558.

บวรศักดิ์ อุวรรณโนน และคณะ. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ.พี.กราฟฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.

พัชรินทร์ แท่นแก้ว. (2554). การพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านจีกແಡກ ตำบลจีกແດກ อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญารัฐ ปริญญาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์สิ加การพิมพ์.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2559). ประวัติความเป็นมาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สีบคัน 21 พฤษภาคม 2559 ๑๗ http://www.thailandff.org/th/reports/detail.php?ID=224&SECTION_ID=12.

สำนักงานพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน. (2552). คู่มือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต. กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน

อำนาจ ศักดิ์. (2556). แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐ ปริญญาศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.